

Čís. 7204.

Závodní kanál, tvořící vedlejší rameno řeky splavné již pro vory, jest veřejnou vodou.

V Čechách lze právo rybolovu prokázati jen starými privilegii nebo podle všeobecných pravidel soukromého práva. Právo rybolovu nelze provozovati v zastavené turbínové prostoro. Právo rybolovu, vykonávané na základě privilegia po staletí v obvodu určitého města, vztahuje se též na umělé vodní koryto, vycházející v obvodu města z koryta řeky a zase se do něho vracující.

Procesní soud jest oprávněn řešiti předurčující otázky, třebaš byly jimi dotčeny i osoby na sporu nesúčastněné.

(Rozh. ze dne 4. července 1927, Rv I 1911/26.)

Rybářský spolek v Českém Krumlově, tvrdě, že má spachtován rybolov od prelatury v Českém Krumlově, domáhal se na firmě S., Ludvíku S-ovi a Františku W-ovi zaplacení 7.402 Kč 50 h, ježto žalovaní chytali úhoře v letech 1923—1924 uvnitř tovární budovy firmy S. v závodním kanále, k němuž prý též příslušelo žalujícímu spolku právo rybolovu. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud k žalobcovu odvolání vyhověl žalobě proti Františku W-ovi a firmě S., ohledně Ludvíka S-a potvrdil rozsudek prvního soudu. Důvody: Odvolání není odůvodněným, pokud napadá jednak zamítnutí žaloby proti spolužalovanému Ludvíku S-ovi, jednak výši škody zjištěnou soudem první stolice. Soud první stolice nepřisežným seznáním žalovaných Ludvíka S-a a Františka W-a má za prokázáno, že právo na rybolov v závodním kanále (č. kat. 1348/1 a 1348/2) činí si žalovaná firma a že veřejný společník, žalovaný Ludvík S., jako spolumajitel firmy dal povolení k chytání ryb v závodním kanále, tedy v zastoupení spolužalované firmy a ne jako soukromá osoba. Že dal osobně, pro svou vlastní osobu, povolení k chytání ryb, z jeho svědecké výpovědi v trestní věci, jak to odvolání tvrdí, nevyplývá. Žaloba proti Ludvíku S-ovi byla proto, když jest žalována firma, která si osobuje právo na rybolov a jejímž jménem spolužalovaný Ludvík S. jednal, právem zamítnuta.

Naproti tomu jest odůvodněným odvolání ohledně prvžalovaného Františka W-a a spolužalované firmy pokud se tkne nároku samotného. Jest nesporno, že řeka Vltava jest statkem veřejným, že jest již od Horní Plané splavná pro vory a že v řece Vltavě (č. kat. 1347/1 a 1347/2) patří již několik set let právo rybolovu prelatury v Čes. Krumlově. Jest prokázáno, že závodní kanál č. kat. 1348/1 a 1348/2 jest umělým zařízením (korytem) zbudovaným předchůdcem žalované firmy již před rokem 1860. Jest nesporno, že závodní kanál jest opatřován vodou z řeky Vltavy a že voda ta se zase do Vltavy vrací, že vory kanálem tím neprocházejí a že koryto kanálu jest v knihovním vlastnictví žalované firmy. Soud první stolice zjišťuje dále, že žalované firmě patří užívání protékající vody pro potřebu továrny, jež má vodní sílu 60 koní.

Od místa, kde řeka bylo k plavbě používáno, tvoří její celek, tudíž i její vedlejší ramena, veřejný statek. Ramena ta sdílejí s tokem hlavním právní jeho povahu bez ohledu na to, zda jsou dílem přírody či dílem umělým, bez ohledu na to, zda ramena ta sama jsou splavna či nikoliv a zda posléze koryto jejich jest součástí veřejného statku či v knihovním vlastnictví soukromníkově. Předpokladem jest ovšem, by ramena ta byla součástí veřejného toku, by odbočovala od hlavního toku pod místem, kde nejvýše toku bylo k plavbě používáno a aby souvisela s tokem hlavním tak, aby byla vodou jeho napájena a vodu tu doleji opět do hlavního toku odváděla (Dr. Procházka, České vodní právo 1925). Z toho vyplývá, že voda kanálem protékající jest vodou veřejnou podle § 2 zákona ze dne 28. srpna 1870, čís. 71 z. zák., že kanál ten jest ramenem Vltavy čís. kat. 1347/1 a 1347/2 a že právo rybolovu i v kanále přísluší prelaturě v Čes. Krumlově, které již po několik set let, jak jest nesporno, rybolov v řece Vltavě přísluší. Tomu svědčí i zjištění soudu první stolice, že pachtýři říčního rybolovu od prelatury českokrumlovské najatého v kanále závodním mimo prostoru turbinovou na parcele č. kat. 378/1 zřízenou po dobu více než 30 let rybolov vykonávali. Že by žalované firmě právo na rybolov v kanále č. kat. 1348/1 a 1348/2 příslušelo, neprokázala. Odvolací soud má za prokázáno, že prelatura Českokrumlovská propachtovala rybolov žalobci v řece Vltavě od Rabensteinu k jezu Wotzelkovu v celé Vltavě, tedy i v celém závodním kanále a nikoliv jen na parcelách č. kat. 1347/1 a 1347/2. O parcelách těch ve smlouvě není zmínky a ze svědeckých výpovědí vyplývá, že se propachtování rybolovu v závodním kanále rozumělo samo sebou, pročež se o něm zvláště nemluvalo. Že rybolov byl propachtován prelaturou žalobci i v závodním kanále, jest patrné též z toho, že v něm pachtýři rybolovu, jak soud první stolice zjišťuje, rybolov také po více než 30 let vykonávali. Rybářský lístek politickým úřadem žalobci jako pachtýři rybolovu vydaný týká se »nájemce ve více vodách dle smluv«, tedy celé Vltavy, pokud v ní rybolov žalobcem jest pachtován. Posouditi sluší ještě, jaký význam pro spor má zjištění soudu první stolice, že dělníci i zaměstnanci žalované firmy i členové rodiny, již firma patří, alespoň od roku 1863 s vědomím a souhlasem žalované firmy ve dne i za noci ryby v prostore turbinové na parcele č. kat. 378/2 různým způsobem a zvláště sítěmi chytali ještě r. 1923, 1924 a 1925, a s nimi volně si disponovali, že v prostore té pachtýři rybolovu (od prelatury Českokrumlovské) nikdy ryb nechytali a také pachtýři, ač chytání ryb těch v prostore turbinové jim musilo býti známo, námitky a stížnosti u žalované firmy proti tomuto chytání ryb předneseny nebyly. Podle názoru odvolacího soudu nenabyla žalovaná firma práva rybolovu ani v prostore turbinové č. kat. 378/1. Podle § 10 zákona ze dne 9. října 1883, čís. 22 z. z. nesmí lovití ryby, kdož není opatřen »lístkem rybářským«, do-svědčujícím, že jest oprávněn lovití ryby ve vodě, již se týče. Jest nesporno, že rybářský lístek žalovaným k lovení v kanále závodním vydán nebyl. Z toho jde, že držba rybolovu, kterou žalovaná svými dělníky, zaměstnanci a členy rodiny vykonávala v prostore turbinové, nebyla bezelstnou (§§ 326 a 1463 obč. zák.), že chytání úhořů žalovanými

zakládalo vlastně čin trestný a že žalovaná firma práva k rybolovu v prostoře turbinové č. kat. 378/1, tvořící součást závodního kanálu, č. kat. 1348/1 a 1348/2 vydržením nabytí nemohla (§ 1477 obč. zák.). Jest proto nerozhodným, že lovení úhořů v prostoře turbinové žalovanou pachtýřům rybolovu z jich prodejů musilo býti známým a že námitky a stížnosti proti tomuto chytání u žalované firmy nebyly předneseny. Že by byli žalovanými chycení úhoři v turbině zahynuli, provedenými průvody soud odvolací za prokázáno nemá. Neboť obě turbíny, jak vyplývá ze zprávy kontrolního úřadu v Čes. Krumlově z 20. ledna 1926, od 2. ledna 1923 jsou pod úřední závěrou a jich použití jest nemožným. Ostatně jest to i nerozhodným. Právo k okupaci ryb, úhořů, příslušelo jedině žalobci a, když žalovaní sami úhoře chytali, je žalobci jako jedině oprávněnému k okupaci nevydali a si je přisvojili, jsou povinni cenu jich žalobci solidárně nahraditi (§§ 1295, 1301 a 1302 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

Žalovaná strana napadá předem výrok odvolacího soudu, že voda protékající závodním kanálem p. č. 1348/1 a p. č. 1348/2, jakož i stavební plochou č. 378/1 jest vodou veřejnou podle § 2 vodního zákona. Snaží se dolíčiti, že voda ta jest soukromým statkem, poněvadž kanál není pro vory splavným, pozemky, jimiž a přes něž voda teče, jsou od roku 1861 vlastnictvím spolužalované firmy a zemským vodním zákonem ze dne 28. srpna 1870, čís. 71 z. zák. se podle jeho § 102 na nabytých soukromých právech nic nezměnilo. Základní omyl žalované strany spočívá v tom, že nerozeznává mezi tekoucí vodou a jejím korytem. Tekoucí voda není ve svém nepřetržitém, souvislém toku podrobitelná fysické moci podle §§ 312 a 354 obč. zák., nemůže býti proto předmětem vlastnického práva v technickém smyslu slova. Když vodní zákon mluví o tom, »komu soukromá voda náleží«, má na mysli veškerost užívacích práv k vodě, jež si lze jako výhradná představití, a když požaduje důkaz o tom, že voda jest soukromým statkem, míní tím opět jen důkaz o veškerých výhradných právech užívacích. O takový důkaz se žalovaná strana ani nepokusila, a kdyby se byla pokusila, nemohl se jí zdařiti, poněvadž bylo prokázáno, že Vltava jest v Českém Krumlově již splavnou pro vory, že závodní kanál spolužalované firmy jest pouhým vedlejším ramenem Vltavy, že tedy jsou tu podmínky § 2 vodního zákona, za nichž vodní tok jest vždy veřejným statkem a nemůže býti podle § 287 obč. zák. předmětem soukromého vlastnictví. Doslov § 2 vodního zákona nedopouští rozeznávati mezi přirozenými a umělými vedlejšími rameny splavné řeky, veřejnoprávní povaha vody jimi tekoucí není dotčena soukromými právy, jež příslušejí jednotlivcům ke korytům řeky, nebo jejích vedlejších ramen. Úsilí žalované strany, dokázati z vlastnického práva právo rybolovu jako jeho přirozený pojmový důsledek, musilo zůstatí bez úspěchu. Se stejným nezdarem setkal se pokus žalovaných prokázati právo k lovení ryb v závodním kanále jako

samostatné právo soukromé. Podle § 383 obč. zák. upravují právo k rybolovu zákony politické, takovým pak jest zákon ze dne 25. dubna 1885, čís. 58 ř. zák. Tento zákon ustanovuje sice v § 1 čís. 1, že právo rybolovu náleží tam, kde bylo posud svobodné, jde-li o umělá vodní koryta, jejich držitelům, ale jeho ustanovení nemohou se žalovaní dovolávat, poněvadž jest zákonem jenom rámcovým a měl podle § 9 vejíti v jednotlivých zemích v platnost teprve současně se zákonem zemským, jenž však pro Čechy nebyl vydán. Dlužno podotknouti, že na Moravě, kde zvláštní zemský zákon vydán byl, bylo jím držitelům soukromých struh a kanálů sice přiznáno právo rybolovu, nikoliv však také jeho samostatného výkonu, nýbrž byly za účelem řádného hospodaření jejich obvody sloučeny v revíry, jež se pachtují. V Čechách, kde byly zákonem z 9. října 1883, čís. 22 z. zák. na rok 1885 vydány jenom policejní předpisy o provozování rybářství a zvláštních zákonných předpisů o právu rybářském není, může býti právo rybolovu prokázáno jenom starými privilegii nebo podle všeobecných pravidel soukromého práva. Žalovaná strana tvrdí, že ho nabyla vydržením, ale důkaz o tom se jí nezdařil. Pokud jde o p. č. 1348/1 a 1348/2 nebylo vůbec zjištěno, že i na nich kdy rybařila, ba sama tvrdí a v dovolání znovu zdůrazňuje, že chytala ryby jenom v zastavené turbinové prostoře st. plocha č. 378/1. Taková místnost, již prochází voda za účelem pohonu vodního díla v něm postaveného, není vůbec způsobila pro vznik a provozování práva rybolovu. Právo rybolovu jest právem v určité době ryby hájiti, je chytati a si je výhradně přivlastňovati, vše to podle vydaných o tom policejních předpisů, v Čechách tedy podle zmíněného již zákona čís. 22/1885 z. zák. a vyhlášky zemské politické správy z 23. června 1913, čís. 34 z. zák. Malý, rybám nebezpečný prostor před tovární turbinou není místem, kde by bylo lze provozovati řádný lov ryb a zachovati při tom policejní předpisy. Podle § 10 zákona čís. 22/1885 z. zák. nesmí nikdo chytati ryby v tekoucích vodách, kdo nemůže své oprávnění k tomu vykáhati rybářským lístkem, vydaným politickým úřadem. V případě sporu o právo rybářské může lístek býti podle čl. IX. vyhlášky čís. 34/1913 z. zák. vydán teprve po soudním rozhodnutí. Když bylo zjištěno, a žalovaní sami doznávají, že ani pro p. čís. 1348/1 a 1348/2, tím méně pro st. pl. čís. 378/1 žádnému ze žalovaných rybářský lístek nebyl nikdy vydán, jest tím prokázáno, že aspoň od roku 1883 žalovaná strana neprovozovala právo rybolovu v závodním kanále řádně, a že tedy ho nemohla nabýti vydržením. K oprávněnosti žalobního nároku nestačí ovšem zjištění, že žalovaní neprokázali právo chytati a přivlastňovati si ryby v závodním kanále, nýbrž bylo na žalující straně, by prokázala, že jí takové právo přísluší. Poněvadž žalující spolek tvrdí, že ho nabyt pachtěm od prelatury v Českém Krumlově, záleží rozhodnutí sporu na rozřešení otázky, zda nesporné, několik set let vykonávané právo prelatury, loviti ryby v obvodu města Českého Krumlova, vztahuje se také na umělá vodní koryta, vycházející v tomto obvodu z Vltavy a zase se do ní vracející, zvláště i na závodní kanál spolužalované firmy. Rozhodnutí o této sporné otázce nebude ovšem tvořiti právo mezi prelaturou a žalovanými, neboť prelatura není v této rozepři stranou, přes to však

nemůže, jak učinil první soud, býti její řešení odmítnuto, neboť jest pro souzený spor předurčující povahy. Výslovně jest právo procesního soudu řešiti samostatně všechny právní otázky předurčující povahy, třeba by nebyl jinak pro ně příslušným, nebo byly jimi dotčeny i osoby na sporu nesúčastněné, uznáno v § 190 c. ř. s. Ve věci samé jest správnost rozhodnutí odvolacího soudu, jenž uznal právo prelatury, nepochybná. Nehledíc ke skutkovému zjištění, že pachtýři rybolovu najatého od prelatury provozovali jej také v závodním kanále a to déle než 30 let, takže se prelatura může dovolávati i vydržení, plyne její oprávnění ze způsobu nabytí toho práva. Právo k lovení ryb vyvinulo se jako samostatné právo bývalých vrchností a zachovalo jako takové v Čechách svou platnost ještě dnes (Randa, Právo vlastnické, 1922 str. 45). Jsouc vrchnostenským regalem, vztahovalo se na všechny ryby žijící v určité souvislé vodní síti, mimo vrchnost a bez její vůle nemohl nikdo ho nabýti. Když prelatura odvozuje své právo z privilegia, uděleného jí před několika sty let vrchností k tomu oprávněnou, platí právo její podle § 13 obč. zák. zák. podnes a to, poněvadž nedošlo ani zákonem ani z jiného právního důvodu k nějakému pozdějšímu obmezení, v tom rozsahu, jaký mělo při svém propůjčení. Opravňuje proto nejenom k lovu ve Vltavě, nýbrž i vedlejších jejích pramenech, ať jsou původu přirozeného, neb umělého, dřívějšího nebo pozdějšího. Tím jest nárok žalobcův co do důvodu prokázán.

Čís. 7205.

Smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou o otázkách právních a finančních ze dne 23. dubna 1925. čís. 56 sb. z. a n. na rok 1926.

Jde-li o pohledávky splatné v Polsku, platí čl. 60 smlouvy, jde-li o pohledávky, splatné v tuzemsku, platí čl. 62 smlouvy. V obojím případě jsou si příslušníci obou států rovni. Podle čl. 60 smlouvy neplatí plná valorisace u příslušníků československých jako věřitelů polských dlužníků, nýbrž s obmezeními uvedenými ve valorisačních předpisech čl. 60 smlouvy. Smlouvou nebyly změněny předpisy o splnění.

Jde-li o poměr zmocněnecký, jest splněním, nebylo-li jinak ujednáno, bydliště (sídlo) zmocněncovo.

(Rozh. ze dne 4. července 1927, Rv II 83/27.)

Žalovaný, polský příslušník, bydlící v Polsku, byl v obchodním spojení s obchodní a průmyslovou bankou v Moravské Ostravě, jež byla předchůdkyní žalující banky. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující banka na žalovaném zaplacení dluhu 97.404 Kč z onoho obchodního spojení. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil z těchto důvodů: Dluh žalovaného činil, jak první soud zjistil posudkem znalců, kteréž zjištění není napadeno, ke dni 30. června 1925 — 97.404 Kč správně korun rak.-uherských, neboť o to právě je spor, zda má je zaplatiti